

УДК 377/378:006

**ОСНОВНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО
БАКАЛАВРА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 073 «МЕНЕДЖМЕНТ»**

*Криворучко О.М., д.е.н., професор
oksana_kryvoruchko@i.ua*

*Бочарова Н.А., к.е.н., доцент,
bocharova.n.a.xnadu@gmail.com*

*Харківський національний автомобільно-дорожній
університет*

Сьогодні у найскладніших умовах функціонування українського суспільства, коли наслідки пандемії та військовий стан країни потребують своєчасної реакції системи освіти України, виникає гостра потреба у фаховому рівні освіти, який вимагає витрачання найменшого часу на навчання кваліфікованих фахівців. У цих умовах актуальності набуває поширення фахового навчання на рівні молодшого бакалавра.

Згідно чинного законодавства: «фаховий молодший бакалавр – це освітньо-професійний ступінь, що здобувається на рівні фахової передвищої освіти і присуджується закладом освіти у результаті успішного виконання здобувачем фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми» [1].

Тому виникає потреба у відкритті нової освітньо-професійної програми «Менеджмент організацій і логістика» початкового (короткий цикл) вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» кваліфікація «Молодший бакалавр менеджменту».

Питанням впровадження рівня молодшого бакалавра у сучасну освіту приділяють увагу багато українських вчених. Серед них можна виділити наступних: Кремень В.Г. [2], Любима А. [3], Мося І. [4].

Кремень В.Г. зазначає, що прийняття Закону України «Про фахову передвищу освіту» [1] сприяло формуванню самостійного напрямку – системи професійної неуніверситетської освіти з метою підвищення якості освітніх послуг, задоволення потреб ринку праці, підготовки фахівців різних спеціальностей, зокрема для нових професій. Такий крок відкрив нові можливості та перспективи розвитку закладів фахової передвищої освіти, самостійного вирішення питань організації освітнього процесу відповідно до законодавства, пошуку доцільних шляхів для приваблення й

задоволення потреб здобувачів професійної освіти Вчений вважає, що дуже важливим напрямком розвитку сучасної освіти на будь-якому рівні, є глобалізація. «Глобалізація – це і зближення народів і націй, створення все більш єдиного економічного простору, вона не послаблює, а навіть передбачає посилення патріотичного виховання, національного єднання. Адже патріотизм, національне єднання – це не самоціль, а шлях до кращого життя громадян України. Тому що єдина нація більшою мірою усвідомлює свої національні інтереси в різних сферах економіки, політики, культури, зможе захистити ці інтереси в конкуренції з іншими державами і в такий спосіб створити умови для кращого життя і діяльності своїх громадян. Безумовно, ми маємо тут успіхи, попри те, що війна, а особливо російська окупація окремих територій, ставить багато нових завдань перед нами» [2, с. 13].

Любима А. Пропонує наступний алгоритм підготовки молодших бакалаврів [3, с. 164-165]:

Крок 1. Упровадження сучасної теоретичної підготовки.

Крок 2. Організація якісної практичної підготовки.

Крок 3. Формування переліку компетентностей за вимогами провідних компаній.

Крок 4. Організація підготовки за фахом з першого курсу.

Крок 5. Введення глибокого вивчення англійської мови.

Крок 6. Збільшення обсягу практичних занять.

Крок 7. Якісна організація стажування, практики та працевлаштування.

Крок 8. Раціональний розподіл часу на дисципліни.

Мося І. пропонує застосування методу проєктів для оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти. Вона пропонує робити «акцент на технології навчального проєктування та застосовувати його при опануванні здобувачами вищої освіти загальноосвітніх дисциплін й дисциплін, що формують спеціальні, фахові компетентності на будь-яких етапах оволодіння освітньо-професійною програмою та при вивченні матеріалу різного ступеня складності» [4].

Метою освітньої програми молодшого бакалавра за спеціальністю 073 "Менеджмент" в ХНАДУ є підготовка фахівців, здатних вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері управління підрозділами підприємств транспортного бізнесу та логістичного сервісу або в процесі

навчання.

Пропонована програма має практичне спрямування та передбачає цикл практичної підготовки в сфері безпеки життєдіяльності, праці та цифрової безпеки, цифрових технологій для бізнесу, а також проходження виробничої практики на вітчизняних, спільних та закордонних підприємствах; вивчення іноземних мов; заохочує освітню мобільність здобувачів вищої освіти за рахунок участі їх у наукових проектах, конкурсах студентських наукових робіт.

Особливістю програми є її спрямованість на підготовку менеджерів для підприємств автомобільного транспорту та менеджерів-логістів для підприємств транспортно-логістичних систем. Серед загальних компетентностей, на наш погляд, потрібно виділити здатність реалізувати свої права; здатність зберігати й примножувати цінності; здатність здійснювати комунікацію державною мовою й іноземною мовою; здатність застосовувати практичні знання й комунікаційні технології; здатність до аналізу інформації; здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Найважливішими спеціальними компетентностями є: розуміння принципів й норм права; розуміння соціальної відповідальності; розуміння теорії й практики для вирішення фахових задач; розуміння специфіки управління окремими підрозділами; розуміння та наявність лідерських якостей; здатність оцінювати власну роботу і роботу усіх інших працівників підприємства; здатність до управління власним часом (тайм-менеджмент); розуміння особливостей праці в команді та налагодження зв'язків; розуміння алгоритмів економічних розрахунків; вивчення та застосування принципів психології; вивчення та засвоєння правил оформлення управлінських документів на автотранспортному підприємстві; здатність визначати та описувати характеристики організації; здатність до порівняння результатів діяльності організації із факторами зовнішнього та внутрішнього впливу; здатність визначати перспективи розвитку організації; здатність до визначення функціональних областей організації та встановлення зв'язки між ними; здатність до створення та організації ефективних комунікацій в процесі управління підприємством.

Впровадження освітньо-професійної програми забезпечить наступні результати навчання: вивчення своїх прав; збереження цінностей; застосування навичок й комунікацій державною та

іноземною мовами; застосування правових норм, норм з охорони праці, безпеки життєдіяльності у професійній діяльності фахівців; застосування сучасного інструментарію менеджменту для розв'язання професійних практичних завдань; використання інформаційних і комунікаційних технологій для розв'язання професійних завдань; розв'язання типових спеціалізованих задач в професійній діяльності фахівця; виявлення навичок аналізу інформації й розрахунку показників для обґрунтування прийняття ефективних управлінських рішень; запропонування ефективних методів мотивації персоналу підприємства для підвищення продуктивності праці; демонстрація навичок самостійної роботи, відкритості до нових знань; демонстрація знань з теорії, методів і функцій менеджменту; демонстрація навичок командної роботи, налагодження комунікації у професійній діяльності фахівця; планування, аналіз, контроль й оцінка власної роботи; визначення основних економічних показників роботи підприємства для підвищення ефективності діяльності та інші.

Таким чином, впровадження такого рівня освіти, як молодший бакалавр, сприятиме формуванню розвинутих особистостей.

Література:

1. Закон України. Про фахову передвищу освіту. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/t192745?an=1&ed=2021_03_30
2. Кремень В.Г. Фахова передвища освіта в умовах російської агресії: виклики і відповіді. Фахова передвища і професійна освіта: теорія, методика, практика : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. ; 21 жовт. 2022 р. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2022. С. 8-14.
3. Любима А. Впровадження інноваційних технологій навчання при підготовці молодших бакалаврів зі спеціальності «інженерія програмного забезпечення». *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2021. № 8 (112). С. 158-172.
4. Мося І. Метод проєктів як засіб оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти. Інноваційна професійна освіта. Випуск 1(2). Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (29 квітня, 17-20 березня 2022 р.) / Інститут професійної освіти НАПН України; за ред. В.О. Радкевич. Київ: ІПО НАПН України, 2022. С. 171-174.